

Presentació

Ara fa uns quants anys, el conegut historiador britànic Michael Howard, en un dels seus llibres més coneguts, es dirigia al soldat desitjós d'orientar-se en el seu ofici acudint a la història militar —per què no en diem una vegada per sempre història de la guerra?—, afirmant que «Muchas veces hay que buscar las raíces de la victoria y de la derrota lejos del campo de batalla, en factores políticos, sociales y económicos que descubren por qué están constituidos los ejércitos de un cierto modo y por qué sus jefes los conducen como lo hacen»¹. Tot això és bàsicament cert i hi estem d'acord, però sempre hem pensat que Michael Howard n'oblidava un quart factor: el cultural. Els exèrcits s'ordenen de determinades maneres i els oficials dirigeixen de forma diligent o bé ineficaç a causa, també, de la seva formació. Sens dubte, la perícia que dona la pràctica és molt transcendental, però també ho seria el coneixement profund adquirit mitjançant tota una sèrie de lectures d'obres tècniques sobre la guerra, que d'ofici passarà a ser un art, com ens va recordar de manera oportuna John Hale, així com de llibres d'història que reflectien les vicissituds de les diverses campanyes militars i en els quals se'n podia aprendre a partir de les experiències alienes. Com veiem, la dimensió cultural de la guerra és un camí que encara està gairebé per descobrir, i molt més al nostre país.

Per altra banda, tant si ens agrada com si no, la dimensió bèl·lica de la història és una realitat. Que a molts historiadors no els sembli oportú d'estudiar-la és una qüestió completament diferent. I, de fet, poc important. Hem de transmetre als joves historiadors en formació que no hi ha cap ideologia vinculada forçosament a l'estudi de la guerra, que des de qualsevol vessant ideològica es pot treballar la guerra, l'Exèrcit, com també l'Església o la religió. Hem d'acabar amb el menyspreu ideològic, com el vaig qualificar fa ja uns quants anys, que sempre ha patit la història de la guerra. Ara bé, tampoc no podem caure en els excessos de fer-ne una divulgació mercantilista, sobretot si aquesta tasca s'encarrega algú a qui no li pertoca (per falta de la formació oportuna).

Al número 21 de MANUSCRITS, els professors responsables de la revista, Javier Antón Pelayo i Montserrat Jiménez i Sureda, ens van donar l'oportunitat de desen-

1. Michael HOWARD (1987). *Las causas de las guerras y otros ensayos*, Madrid, p. 247.

volupar un dossier titulat «Noves perspectives de la història de la guerra», que ha obtingut una acollida molt bona, fins i tot a nivell internacional. Aquest èxit s'ha traduït en una segona oportunitat per publicar, a la nostra revista, un nou dossier, dedicat en aquesta ocasió a «Guerra, poder y cultura a l'època moderna».

Efectivament, els propassats dies 3 i 5 d'abril de 2006, vam tenir l'oportunitat de celebrar el XII Cicle de Conferències Manuscrits, amb la presència dels professors Antonio Jiménez Estrella, de la Universitat de Granada; de la professora Susana Truchuelo, de la Universitat del País Basc, i del professor Juan Francisco Pardo Molero, de la Universitat de València. Tots tres amb el denominador comú de la seva joventut, però amb unes trajectòries investigadores força contrastades, molt interessants i, sobretot, amb molt de futur.

Antonio Espino López